

ГОДИШЊЕ ИСТРАЖИВАЊЕ О ГРАЂЕВИНСКИМ РАДОВИМА

ПРАВНИ ОСНОВ

Истраживање се спроводи на основу Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009), и Програма званичне статистике у периоду од 2016. до 2020. Године (“Службени гласник РС” бр. 55/15).

МЕТОДОЛОШКЕ ОСНОВЕ

Циљ статистичког истраживања

Подаци који се прикупљају овим истраживањем омогућавају праћење обима грађевинске производње, приказивање величине и сагледавање структуре инвестиционих улагања у грађевине према *Класификацији врста грађевина*, праћење структурних промена у грађевинској делатности, анализу промена у конструктивном систему, анализу утицаја спратности зграда и система грађења на вредност зграда, припрему мера за усмеравање стамбене изградње, кретање делатности итд.

Извештајне јединице и статистичке јединице

Извештајне јединице су привредна друштва и предузетници из сектора Грађевинарство (F) према класификацији NACE Rev.2, без обзира на то да ли су радила као главни извођачи радова или подизвођачи. Такође, укључена су и привредна друштва и предузетници чија претежна делатност није из сектора F, али који имају значајан промет у овом сектору (као споредну делатност). Подаци о радовима у организацији индивидуалних власника преузимају се из података о грађевинским дозволама. Статистичке јединице су предузећа и јединице врсте делатности (КАУ).

Садржај статистичког истраживања

Годишњи извештај о грађевинским радовима треба да обезбеди резултате грађевинске активности по врсти грађевина, месту градње и фази изградње. У том циљу прикупљају се подаци о вредности изведених радова, величини грађевине у одговарајућој јединици мере, као и о структури и техничким карактеристикама, и то од свих извођача радова и о свим грађевинама на којима се радило у извештајној години.

Подаци који се прикупљају овим истраживањем представљају резултат рада грађевинских предузећа, као и приватних лица, на територији Републике Србије, без грађевинских радова у иностранству. Изведени радови на грађевинама приказују се према територији на којој се грађевине налазе, а не према територији седишта извођача радова.

Кад је реч о правним лицима из области грађевинарства, од 2003. године прикупљају се и подаци о просечном броју радника, ефективним часовима рада и сл.

Метод, време и извори за прикупљање података

Подаци се прикупљају у годишњој периодици. Користе се годишњи упитници ГРАЂ-11 и ГРАЂ-12, док се подаци о радовима у организацији индивидуалних власника преузимају из података о грађевинским дозволама.

Обавеза заштите индивидуалних података

Обавеза заштите индивидуалних података темељи се на члану 3. одредбе за заштиту давалаца података, члановима 44, 45, 46, 47, 48. и 49. одредбе о поверљивости Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009).

Списак и дефиниције основних обележја – индикатора

Грађење је извођење грађевинских и грађевинско-занатских радова, уградња инсталација, постројења и опреме.

Грађевине су конструкције спојене с тлом (подземна, надземна градња, као и водоградња), на којима се обављају грађевински радови, а направљене су од грађевинских материјала и готових производа за уградњу. Припрема земље, сејање или сађење и др. у пољопривредне сврхе не спадају у грађевинске радове.

Зграде су трајне грађевине с кровом и спољним зидовима, изграђене као самосталне употребне целине које пружају заштиту од временских и других спољних утицаја, а намењене су за становање, обављање неке делатности или за смештај и чување животиња, робе, опреме за различите производне и услужне делатности итд.

Стамбене зграде су грађевине у којима је 50% или више укупне корисне подне површине зграде намењено за становање.

Сџаном се сматра свака грађевински повезана целина намењена за становање, која се састоји од једне или више соба са одговарајућим помоћним просторијама (кухиња, остава, предсобље, купатило, клозет и сл.) или без помоћних просторија, и има један или више посебних улаза директно из ходника, са степеништа, из дворишта или са улице.

Површина сџана (m²) јесте корисна подна површина стана мерена унутар зидова стана и представља збир површина свих соба, кухиње, купатила, нужника и осталих помоћних просторија у саставу стана.

Осџале грађевине јесу све грађевине који нису зграде: железнице, путеви, мостови, аутопутеви, аеродромске стазе, базени итд.

Завршеном грађевином сматра се свака грађевина на којој су завршени сви предвиђени грађевински, занатски и инсталациони радови, тако да може да се користи у сврхе за које је намењена.

Вредносћ грађевинских радова приказује се у текућим ценама и обухвата сав уграђени грађевински материјал и утрошени рад, без обзира на то да ли су тај рад и материјал плаћени или не. Подаци о вредности изведених радова односе се на радове изведене у извештајној години на завршеним и незавршеним грађевинама без обзира на то да ли је реч о радовима новоградње и доградње, или о радовима реконструкције, адаптације и модернизације, великим поправкама и редовном одржавању. Вредност радова које су изводили извођачи – правна лица даје се на бази годишњих обрачунских ситуација, док се подаци о вредности радова у организацији индивидуалних власника преузимају из података о грађевинским дозволама.

Просечан број радника на градилиштима у земљи – Обухватају се сви радници које је извештајна јединица ангажовала за рад на градилиштима без обзира на квалификацију, врсту радног односа (уговор о раду, уговор о делу или било која друга врста уговора и писменог или усменог споразума, радници изнајмљени посредством радних агенција или позајмљени од других предузећа) и дужину рада на градилишту. Уколико се у (малим) предузећима радови на градилишту обављају уз непосредно учешће власника или руководиоца предузећа, чланова породице и сл., потребно је и њих укључити у ову групу радника.

Укључан број часова рада остварених на градилиштима у земљи – Укључују се стварно остварени часови радника, и то часови у редовном радном времену, прековременом раду, ноћном раду, раду у недељу и за време државних празника, без обзира на то да ли су плаћени или нису.

Ниво репрезентативности података (џериџоријални и КД)

Подаци су репрезентативни:

- за територију Републике Србије, централну Србију и АП Војводину, управне округе и општине;
- према врсти грађевина (за разврставање грађевина користи се Класификација врста грађевина).

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Усаглашеност са међународним препорукама, стандардима и праксом

Измене и допуне садржаја ради примене европских статистичких стандарда урађене су у 2003. години. Приликом спровођења свих промена сачувана је суштина методолошких основа и одржана упоредивост готово свих података.

Саставни део методологије за спровођење годишњег истраживања о грађевинским радовима јесте *Класификација врста грађевина*. У складу с тим, спроведена су потребна усаглашавања са новом класификацијом грађевина.

ОПИС ОРГАНИЗАЦИЈЕ ИСТРАЖИВАЊА

Органи за спровођење истраживања (*одговорни њроизвођач званичне сїаїшисїике*)

У припремама и спровођењу овог истраживања учествују Републички завод за статистику, Сектор за статистику АП Војводине и подручна одељења завода за статистику, Градски завод за информатику и статистику Београда, као и извршиоци истраживања, односно одговорна лица у извештајним јединицама.

Обавезност давања података

Обавеза давања података темељи се на члану 26. а казнене одредбе за одбијање давања података или давање непотпуних и нетачних података на члану 52. Закона о званичној статистици („Сл. гласник РС“, бр. 104/2009).

Роковник основних фаза спровођења истраживања (*укључујући њубликовање њогаїшака*)

- Рок да извештајна јединица достави попуњен упитник ГРАЂ-11, односно ГРАЂ-12 надлежном статистичком органу је 15. март за претходну годину.
- Рок да подручна одељења доставе преконтролисане извештаје Републичком заводу за статистику је 15. април, а за Сектор за статистику АП Војводине и Градски завод за информатику и статистику Београда 10. јун.
- Рок за израду резултата је 15. јул.

ИНСТРУМЕНТИ ИСТРАЖИВАЊА

Упитник

При спровођењу годишњег истраживања о грађевинским радовима користе се:

- Годишњи извештај о грађевинским радовима (образац ГРАЂ-11);
- Контролник годишњег извештаја о грађевинским радовима (контролник ГРАЂ-12);
- Листинг за годишњи извештај о зградама грађеним у организацији индивидуалних власника (за све незавршене зграде из претходне године, без обзира на то кад је градња започета);
- Подаци о радовима у организацији индивидуалних власника, који се преузимају из података о грађевинским дозволама.

Упутство за попуњавање упитника

Образац ГРАЂ-12 и ГРАЂ-11 попуњавају правна и физичка лица која обављају грађевинску делатност, сектор Ђ – Грађевинарство, као и правна лица која нису разврстана у грађевинску делатност, али која имају јединице у саставу које обављају грађевинске радове без обзира на то да ли су радила као главни извођачи радова или подизвођачи.

Уколико извештајна јединица у посматраној години није уопште изводила грађевинске радове, ипак је дужна да попуни ГРАЂ-12, да упише своје идентификационе податке, да одговори на питање да ли се бавила неком другом делатношћу или уопште није пословала. У ГРАЂ-12 (контролник) треба да се уметну сви попуњени извештаји ГРАЂ-11.

Извештаји ГРАЂ-11 попуњавају се за поједине врсте грађевина на којима су се изводили радови у току извештајне године. За сваки објект на коме су се изводили грађевински радови у извештајној години попуњава се, по правилу, један посебан упитник ГРАЂ-11.

Одговори на питања уз која се штампане црте уписују се на црте.

На остала питања на обрасцу одговара се уписивањем шифара у предвиђена поља или заокруживањем броја (шифре) крај једног од понуђених одговора.

Сви подаци на обрасцу уписују се као цели бројеви, без децимала, и то у јединици мере која је означена код појединих питања на обрасцу (хиљ. динара, м², м³).

Јединица мере за вредносне показатеље је „хиљ. динара“.

Да не би дошло до вишеструког приказивања података, подаци о згради (и становима) дају се само за зграде (станове) које извештајна јединица гради као главни извођач, тј. по непосредном уговору са инвеститором или за сопствене потребе (нпр. ради продаје на тржишту). Извештајна јединица која је на овим зградама изводила само део радова (нпр. инсталатерске и завршне радове) или неку другу фазу изградње по директном уговору са инвеститором или као подизвођач не одговара на питања о згради и становима.

Списак номенклатура и класификација које се користе у истраживању (са обавештењем где се могу пронаћи)

- Класификација делатности: регистар предузећа, установа и других правних лица, регистар радњи, Републички завод за статистику, и Службени гласник, 1997. год.
- За разврставање грађевина користи се Класификација врста грађевина, у којој су грађевине детаљно разврстане и која је објављена у едицији Методологије и стандарди, свеска бр. 15, РЗС, 2005.

Списак публикација у којима се објављују методологија и резултати истраживања (у штампаном облику и/или у оквиру интернет презентације)

Детаљна методолошка објашњења овог истраживања налазе се у едицији РЗС Методологије и стандарди: Годишње истраживање о грађевинским радовима, свеска бр. 21/2007.

Резултати обраде годишњег истраживања о грађевинским радовима објављују се у комплексним публикацијама: „Статистички годишњак Србије“ и „Општине у Србији“, као и на веб сајту Републичког завода за статистику.

Контакт особа – Дејана Ђорђевић, локал 260